PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · JĘZYK POLSKI · KLASA 4

Dział 5. Wypowiedzenie i zdanie

Wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe, zdanie i równoważnik zdania, podmiot i orzeczenie, zdanie pojedyncze i złożone, przecinek w zdaniu złożonym. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Wypowiedzenie i zdanie – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	5 zad. 19 pkt
2	**Wypowiedzenie i zdanie – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	5 zad. 20 pkt
3	**Wypowiedzenie i zdanie – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	5 zad. 15 pkt
4	**Wypowiedzenie i zdanie – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	4 zad. 19 pkt
5	**Sprawdzian: Wypowiedzenie i zdanie – grupa A** 20 minut · 18 pkt	5 zad. 18 pkt
6	**Sprawdzian: Wypowiedzenie i zdanie – grupa B** 20 minut · 18 pkt	5 zad. 18 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny. Nowa podstawa programowa (Dz.U. 2026 poz. 378). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Wypowiedzenie i zdanie – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 19 pkt

Przypomnij sobie

- **Wypowiedzenie** to wyraz albo kilka wyrazów, które razem przekazują jakąś myśl. Zaczyna się wielką literą. Na końcu ma kropkę, znak zapytania albo wykrzyknik.
- Wypowiedzenia różnią się celem. **Oznajmujące** informuje: *Pada deszcz.* **Pytające** o coś pyta: *Czy pada deszcz?* **Rozkazujące** wydaje polecenie albo o coś prosi: *Weź parasol.* lub *Weź parasol!* **Wykrzyknikowe** wyraża silne uczucia: *Jaki okropny deszcz!*

Wypowiedzenie	Cel	Znak na końcu	Przykład
oznajmujące	informuje	kropka	Jutro jedziemy do kina.
pytające	pyta	znak zapytania	Kiedy zaczyna się film?
rozkazujące	poleca, prosi	kropka albo wykrzyknik	Kup bilety. / Pospiesz się!
wykrzyknikowe	wyraża uczucia	wykrzyknik	Ale długa kolejka!

- **Zdanie** to wypowiedzenie z czasownikiem w formie osobowej. Taki czasownik pokazuje osobę: *czytam, czytasz, czyta, czytamy*. Zdania: *Ola czyta.*, *Wrócę jutro.*
- **Równoważnik zdania** to wypowiedzenie bez czasownika w formie osobowej: *Cisza!*, *Uwaga, śliska podłoga.*, *Do tablicy!*, *Kupić chleb.* Spotkasz go w napisach, ogłoszeniach i tytułach.
- **Orzeczenie** mówi, co robi podmiot albo co się z nim dzieje. Najczęściej jest to czasownik w formie osobowej. Pytamy: **co robi?**, **co się z nim dzieje?**
- **Podmiot** to wykonawca czynności. Odpowiada na pytanie **kto?** albo **co?** (mianownik). Najpierw znajdź orzeczenie, potem zapytaj, kto to robi. *Na łące skaczą zające.* → skaczą (orzeczenie); kto skacze? zające (podmiot).
- Czasem podmiotu nie widać w zdaniu. Odgadujemy go z formy czasownika: *Idziemy na spacer.* (kto? my). To **podmiot domyślny**.
- Podmiot i orzeczenie mają swoje **określenia**. To wyrazy, które mówią o nich coś więcej: *Mały kotek głośno mruczy.* (jaki kotek? mały; jak mruczy? głośno).
- **Zdanie pojedyncze** ma jedno orzeczenie: *Kasia rysuje konia.* **Zdanie złożone** ma co najmniej dwa orzeczenia: *Kasia rysuje konia, a Tomek maluje morze.* Ile orzeczeń, tyle zdań pojedynczych w zdaniu złożonym.
- **Przecinek** oddziela zdania pojedyncze w zdaniu złożonym. Stawiamy go m.in. przed wyrazami: *że, bo, ponieważ, ale, a, lecz, więc, gdy, kiedy, czy, który*. Przed *i, oraz, lub, albo* zwykle przecinka nie stawiamy.

Cztery rodzaje wypowiedzeń

Pada deszcz. – oznajmujące

Gdzie jest parasol? – pytające

Weź parasol! – rozkazujące

Jaki okropny deszcz! – wykrzyknikowe

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Czy wypowiedzenie *Uwaga, pies!* jest zdaniem?
Nie. Nie ma w nim czasownika w formie osobowej, więc to równoważnik zdania. Zdaniem byłoby np. *Uważaj na psa!*

Przykład 2. Znajdź orzeczenie i podmiot w zdaniu *Rano na łące skakały zające.*
Orzeczenie: **skakały** (co robiły?). Podmiot: **zające** (kto skakał?). Podmiot nie musi stać na początku zdania.

Przykład 3. Czy zdanie *Babcia i dziadek jadą nad morze.* jest złożone?
Nie. Ma dwa podmioty (babcia, dziadek), ale tylko jedno orzeczenie (jadą). Liczymy orzeczenia, więc to zdanie pojedyncze.

Zadania

1 **Wpisz znak na końcu każdego wypowiedzenia. Wybierz kropkę, znak zapytania albo wykrzyknik.** ___ / 5 pkt

1. Czy pójdziesz ze mną do biblioteki____
2. Jutro jedziemy na wycieczkę do Torunia____
3. Ale piękna tęcza____
4. Proszę, podaj mi linijkę____
5. Kiedy odjeżdża nasz autobus____

2 **Połącz wypowiedzenie z jego rodzajem. Wpisz literę.** ___ / 4 pkt

1. Zamknij, proszę, drzwi.	a) oznajmujące
2. Jak tu pięknie!	b) pytające
3. Gdzie jest mój plecak?	c) rozkazujące
4. Nasza klasa jedzie do teatru.	d) wykrzyknikowe

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

Wypowiedzenie i zdanie – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

KARTA 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 19 pkt

Pamiętaj: Weź parasol! – rozkazujące

1 **Przeczytaj tekst. Potem wykonaj zadania.** ___ / 10 pkt

Karteczki na lodówce

(1) W domu Nowaków wszyscy piszą do siebie karteczki. Przyczepiają je magnesem do lodówki, bo tam każdy zagląda kilka razy dziennie. W poniedziałek rano Julka znalazła aż cztery wiadomości.

(2) Pierwszą zostawiła mama: „Obiad w piekarniku. Podgrzej go przez pięć minut". Tata napisał krótko: „Kupić mleko!". Na trzeciej karteczce brat Julki zapytał: „Kto zabrał moją ładowarkę?". Czwartą karteczkę ozdobiła babcia. Obok uśmiechniętego słońca napisała: „Jaki piękny dzień!".

(3) Julka uśmiechnęła się i wzięła flamaster. Chwilę pomyślała, a potem napisała własną wiadomość: „Ładowarka leży w moim pokoju, bo pożyczyłam ją wieczorem. Przepraszam!".

Tekst przygotowany do zestawu

1.1 **Nazwij rodzaj każdego wypowiedzenia z karteczek.** ___ / 4 pkt

1. „Podgrzej go przez pięć minut." → _____
2. „Kto zabrał moją ładowarkę?" → _____
3. „Jaki piękny dzień!" → _____
4. „Obiad w piekarniku." → _____

1.2 **Która wiadomość jest równoważnikiem zdania?** ___ / 1 pkt

A. „Przepraszam!"
B. „Podgrzej go przez pięć minut."
C. „Kto zabrał moją ładowarkę?"
D. „Kupić mleko!"

1.3 **Wypisz wszystkie orzeczenia z wiadomości Julki.** ___ / 3 pkt

1.4 **Ile zdań pojedynczych tworzy pierwsze zdanie wiadomości Julki? Uzasadnij. Napisz jedno zdanie.** ___ / 2 pkt

Sprawdzian: Wypowiedzenie i zdanie – grupa A

KARTA 5/6

20 minut · 18 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 18 pkt

1 Połącz wypowiedzenie z jego rodzajem. Wpisz literę. ___ / 4 pkt

1. Czy masz już bilet?
2. Ale wysoka góra!
3. Podaj mi, proszę, sól.
4. Za oknem świeci słońce.

a) oznajmujące
b) pytające
c) rozkazujące
d) wykrzyknikowe

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

2 Wpisz wypowiedzenia do właściwej kolumny. ___ / 6 pkt

Burza! Grzmi od godziny. Wstęp wolny. Babcia robi pierogi. Uwaga, zły pies! Słońce już zaszło.

zdanie	równoważnik zdania

3 Wypisz orzeczenie i podmiot z każdego zdania. ___ / 4 pkt

1. Nad stawem latają ważki. → orzeczenie: _____ podmiot: _____
2. Dziadek naprawił rower. → orzeczenie: _____ podmiot: _____
3. Rano zadzwonił budzik. → orzeczenie: _____ podmiot: _____
4. Na drzewie siedzi wiewiórka. → orzeczenie: _____ podmiot: _____

4 Które zdanie jest złożone? ___ / 1 pkt

A. Ania i Kuba piszą wiersz.
B. Ania pisze wiersz, a Kuba rysuje.
C. Ania pisze długi wiersz o zimie.
D. Wczoraj Ania pisała wiersz w szkole.

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Wypowiedzenie i zdanie – zestaw 6 kart pracy z kluczem i powtórką, klasa 4

Podgląd pokazał 6 z 18 stron. Pełna wersja: 18 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Wypowiedzenie i zdanie – najważniejsze wiadomości – 5 zadań, 19 pkt
- Karta 2: Wypowiedzenie i zdanie – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 20 pkt
- Karta 3: Wypowiedzenie i zdanie – utrwalenie – 5 zadań, 15 pkt
- Karta 4: Wypowiedzenie i zdanie – w praktyce – 4 zadania, 19 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Wypowiedzenie i zdanie – grupa A – 5 zadań, 18 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Wypowiedzenie i zdanie – grupa B – 5 zadań, 18 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z przykładami.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/jezyk-polski-klasa-4-dzial-05-wypowiedzenie-i-zdanie-zestaw